

## Házi Jenő levéltárosi tevékenysége Győrben <sup>[1]</sup>

„Főlevéltáros Úr nemcsak szakértelemmel, hanem az egyházi és kulturális érdekek iránt érzett őszinte szeretettel és érdeklődéssel végezte munkáját. Ezen érdemeire, valamint arra vonatkozó ígéretére való hivatkozással, hogy az egyházmegyei levéltárak ügyét továbbra is szívesen veszi gondjaiba, kinevezem jelen soraimmal tb. püspöki főlevéltárosnak és egyidejűleg felhatalmazom arra, hogy a püspöki és székeskáptalani levéltárakba bármikor belépessen és a kinevezett levéltárost munkájában külön bejelentés nélkül is ellenőrizhesse és neki irányítást és utasításokat adhasson.”

### Bevezetés

Amint ezt számos tanulmány bizonyítja, Házi Jenő soproni főlevéltáros munkássága több alkalommal magára vonta már mind a szakmai, mind a laikus közvéleményt (ld. *Dominkovits Péter*: Egy vidéki tudós kapcsolatrendszerének dokumentumaiból. Levéltári Közlemények 1996, 93-134. a korábbi irodalommal, valamint *Horváth Zoltán*: Házi Jenő élete és munkássága. In: Házi Jenő emlékkönyv (a továbbiakban HJE). Szerk.: *Dominkovits Péter, Turbuly Éva*. Sopron, 1993. 9-25.). Sopronban őrzött, mintegy négy iratfolyóméternyi hagyatéka rendelkezésre áll az érdeklődők számára, hiszen az értékes tudománytörténeti adatokkal szolgáló, 1993-ban rendezett anyag az örökösök engedélyével kutatható, és raktári jegyzéke nyomtatásban is napvilágot látott (*Varga Imréné*: Házi Jenő hagyatéka a Soproni Levéltárban. In: HJE 27-61.). Életművének mégis maradt legalább egy, mind a tudományos élet szereplője, mind a helyiek előtt máig jószerivel ismeretlen epizódja, amely közelebbről a győri püspöki és káptalani levéltárakat érintette.

Házi Jenő egyházi, pontosabban egyházközségi tevékenységének vonatkozásban mindössze 1943. június 1. és 1949. december 31. közötti, a soproni Katolikus Konventben betöltött elnöki tisztségét szokták megemlíteni, ahogy teszi ezt *Horváth* i.m. 14. és *Varga* i.m. 29. oldalán. Ezen kívül csak egészen általánosságban emlékeznek meg egyháza iránti elkötelezettségéről, nem egyszer egyháztörténeti műveivel összefüggésben (*Horváth* i.m. 10.). A győri püspökség és a győri székeskáptalan levéltáraival fenntartott kapcsolatait illetően ugyanakkor hagyatéki anyaga legalábbis biztatni látszik bennünket, ami egyben további kutakodásra is sarkall. Papp Kálmán püspökkel és Buzás József püspöki és káptalani levéltárossal, valamint más győri egyházi személyekkel (mint pl.: Breyer István püspökkel, Bedy Vince nagyréposttal, Eröss István levéltárossal) folytatott többszöri levélváltása mellett meghatározó nyom a győri káptalan középkori számadáskönyvének (Győri Egyházmegyei Levéltár. A győri káptalan magánlevéltára. Feudáliskori gazdasági iratsorozat. Kötetek. 1. köt. 1497-1528.) ezer oldalt meghaladó terjedelmű kézírata, amely szintén hagyatékában található (vö. erről cikkeiket: A győri székeskáptalan legrégebb számadáskönyve. *Magyar Nyelv*, 1958. 253-257. és Győr város múltjából. A számadáskönyv titkai. *Kisalföld*, 1984. júl. 7.).

Hogy mi is volt győri tevékenységének lényege, alaposabban megvilágítja a Győri Egyházmegyei Levéltárban a közelmúltban előkerült és revidált, jöllehet nagyon töredékes régi levéltári irattár anyaga, amelyben több, Házi Jenőtől Győrbe - a püspökhöz és a káptalanhoz, valamint Buzás József levéltárossal - érkezett levél maradt fenn, némelyik a helyben kelt válaszfogalmazvánnyal együtt. Ezekből kiderül, hogy az országos hírvé szakembert, akit Papp Kálmán püspökhöz (1946-1966), korábbi soproni városplébánoshoz (1925-1946) régóta tartó szívvelyes ismeretség szálak fűztek, mind a püspökség, mind a székeskáptalan felkérte levéltárainak felülvizsgálatára és szakmai javaslat kidolgozására. Az általa küldött és alább közölt jelekkel jelezte a püspökségnek és a káptalan főlevéltárossal neveztek ki, mely a jelek szerint nem jelentette a soproni főlevéltárosi teendőkhöz hátrahagyását és Házi személyes jelenlétét Győrben, hiszen az amúgy is szakirányú képzettséggel rendelkező püspöki és káptalani levéltáros, Dr. Buzás József végezte az érdemi rendezési munkát, Házi felügyelete és irányítása mellett. Sajnos, hogy meddig töltötte be állását, egyelőre bizonytalan. 1951 után a levéltárakra vonatkozó adatok foghíjasabbá válásával csak elvétve találkozunk vele, pedig jelenlegi adataink szerint legalább 1955-ig működött tiszteletbeli püspöki és káptalani főlevéltárosként.

Alább néhány, Sopron város főlevéltárosának győri tevékenységével kapcsolatos levelet közlünk, betűhíven, csak a nyilvánvaló elütéseket javítva, a vesszőhasználatot sem módosítva. Ugyanakkor figyelembe vettük, hogy a korabeli írógépeken a hosszú 'i' és 'ú', valamint 'ü' betű nem volt megtalálható ('ö' viszont igen), és az érintett szavak esetében javítást eszközöltünk. Ennek megfelelően a szövegekben szereplő összes hosszú 'i', 'ú' és 'ü' eredetileg rövid formájában szerepelt. A szöveg közbeni kurziválás minden esetben utólagos.

A közötti iratok nemcsak Házi Jenő szakmai tevékenységének újabb spektrumát világítják meg, hanem a győregyházmegyei levéltárak 1949-1950 körüli, viszonylag biztatónak látszó helyzetét is.

### Források

#### Első levél

Sopron, 1949. július. 4.  
Házi Jenő Papp Kálmán győri püspöknek

Sopron város főlevéltárosától.

Kegyelmes Püspök Atyám!

Elkészülvén a győri egyházi levéltárak felülvizsgálatával, javaslataimat az alábbiakban terjesztem elő:

Mivel a főtiszt. Székeskáptalannak külön jelentést fogok küldeni, ezért e helyen csupán a püspöki levéltárral kívánok foglalkozni.

I. A püspöki levéltár rendezése.

A püspöki levéltár mai formájában nem levéltár, hanem szomorú benyomást keltő és csaknem teljesen rendezetlen irat-raktár, melyből bárki azt vihet el, amit akar és úgy, hogy a hiányt megállapítani sem lehet. Mindenekelőtt ezen az állapoton kell segíteni.

Első lépés legyen e tekintetben az irat-raktár kétféle választása irattári és levéltári részre. A szétválasztásnál a gyakorlati szempontok legyenek irányadók: amire a püspöki irodának szüksége van ügyviteli tekintetéből, abból alakíttassék ki az irattár, minden egyéb régebbi könyv és irat alkossa a levéltárt, mely a legbensőbb toronyszobában nyerjen elhelyezést és ez zár alá helyeztessék, a kulcs pedig a levéltáros őrzete alatt álljon. A legbensőbb toronyszobából minden olyan nyomtatvány, nyomdapapír, könyv és *circulares* példányok melyek nem oda valók, megfelelő helyre szállíttassanak ki, hogy minél több régi anyagot lehessen itt elhelyezni.

Mihelyt a szétválasztás megtörtént, a levéltár helyisége zárassék le, hogy e pillanattól kezdve csak a levéltáros kíséretében és ellenőrzése mellett mehessen be mindenki kivétel nélkül, természetesen a püspöki iroda személyzete is.

A kutatók kiszolgálása tekintetében itt is a Székeskáptalanhoz küldött jelentésben foglaltak legyenek irányadók.

Ez az első lépés, megtörténte után következhetik a második: a levéltár rendezése, melyre nézve a levéltárossal részleges utasításokat adtam. Ezekből csupán annyit említek meg, hogy (a) Zákonyi Mihály feltűntette csoportoktól belüli ideiglenes leltárt kell készíteni minden darabról, és ezt a munkát addig folytatni, míg mindegyik csoporttal a levéltáros el nem készült. Hogy ez milyen nagy munkát jelent, talán érzékeltethetem, ha napi 6 órai munkaidőt véve alapul kb. 1/2-1 évre becsülöm azt. A további lépések előtt ismét szükséges lesz a kiszállásom, hogy a helyszínen és az ideiglenes leltár alapján intézkedhessem.

II. Alapok lerakása az egyházmegyei történethez. Forráskiadványok nélkül minden feldolgozás csupán jól, vagy rosszul sikerül történeti regénynek mondható.

Az alapokat négyféle cementből kívánom sziklaerősségűvé formálni: 1. Csaknem nyomdakész állapotban vannak Ragacs [Ragats] Rezső 20 db. XVII. századi *canonica visitatio* másolatai, melyekhez a levéltárosnak még 3 db. *canonica visitatio*t kell lemásolni. Ezek összeolvasását máris elkezdtük és olyan ütemben fogjuk folytatni, amilyen mértékben számolhatunk majd az anyagi viszonyok javulásával az első kötet nyomdába adásával. Ezt az anyagot 3-4 kötetre becsülöm.

2. Le kell másolni az összes középkori oklevelet, mely a káptalani és püspöki levéltárban fellelhető és még kiadva nincs. Kb. 1000 darabról lehet szó és 3 kötetnél alig több anyagot szolgáltatnak. 3. Le kell másolni és ki kell adni a káptalan legrégebb számadáskönyvét, de ezt megelőzően Sasvári Dezső restaurátorral meg kell javíttatni, mert olyan rossz állapotban van. Az itt található anyag két kötetben lesz közölhető. 4. A levéltárosnak néhány év múlva 1-2 évre Rómába kell utaznia és ott tartózkodni, hogy lefényképezze[n] minden középkori győri egyházmegyére vonatkozó anyagot, hogy az azután kiadható legyen [a] *monumenta Vaticana episcopatus wesprimiensis* (sic!) mintájára.

Az első 3 pont megvalósításához kb. 10 évi időre, a 4. pont keresztülvételéhez további 5 évre lesz szükség, de ha ez a munka megvalósulhat, az esetben valóban *aere perennius* alkotások hagyhatnák el a sajtót, melyek önmagukban bizonyítanak, hogy a siralomvölgyének legnagyobb mélységében a katolikus gondolat sas-szárnyakon tudott magasba emelkedni és *sub specie eternitatis* tudott nemcsak álmodozni, hanem alkotni is!

Hogy az I. és II. alattiak részben vagy egészben megvalósulhassanak évégett kénytelen vagyok azt javasolni, hogy nevezze ki engem Püspök Atyám tb. püspöki főlevéltárosnak és ezzel kapcsolatban adjál felhatalmazást az Általad is jónak tartott és elfogadott javaslatok végrehajtásához és a rendelkezésre álló anyagi eszközökhöz mérten.

Könyvek kinyomtatásáról beszélve azon az alapon, hogy méltó a munkás a bérére, hangsúlyoznom kell, hogy a kinyomtatási költségek alatt nemcsak a nyomdaárakat értem, hanem a szellemi munkások méltányos díjazását is, mert annak a lehetetlen állapotnak, hogy az írók és az összeolvasók, akik a tudásuk legjavát adják munkájukba, köszöneten kívül semmi írói tiszteletdíjban nem részesülnek, meg kell szünni, mert ezt tartom a leginkább kártható kizsákmányolásnak.

III. Vegyes kívánások:

1. A levéltáros nem dolgozhatik reverendában a levéltárban, miért is soron kívül egy jó minőségű mosható és nem kényes színű munkaköpenyt kapjon, azonkívül papiros, pecsét stb. beszerzésére utólagos elszámolás kötelezettségével száz Ft. előleget.

2. Megfontolás tárgyává kellene tenni a mai szűkös viszonyok mellett is még úgy a könyvtár, mint a levéltár részére évi átalány folyósítását a szakfolyóiratok és föltétlenül szükséges kiadványok megvételére. Természetesen az átalányok felhasználásáról is szabályszerű elszámolás adandó be.

3. Nem tett rám jó benyomást az egyházmegyei múzeum elhanyagoltsága sem. A legkevesebb, amit itt javasolok az, hogy a múzeumőr utasítsák annak szigorú betartására, hogy a múzeum tárgyaiból semmit ki ne vegyen a szekrényből és ha valamit ki vett volna, azt azonnal szállítsa vissza és végül a múzeum tárgyairól darabszám szerint leltárt készítsen. Ezt a leltárt egy szakember vagy bármely udvari pap darabról darabra ellenőrizze és a leltár hiánytalanságáért a múzeumőr a pillanattól kezdve erkölcsi felelősséggel tartozzék.

A legrovidebbre fogva ezeket tartottam szükségesnek eme első előterjesztésemben Neked előterjeszteni és kérek, hogy azokat jól megfontolni és a szükségesnek vélt intézkedéseket kiadni szíveskedjél. Fiúi nagyrabecsüléssel és mélyes tisztelettel:

Sopron, 1949. július. 4.-én

Dr. Házy Jenő sk.  
városi főlevéltáros.

53/1949. iktatószámom. Két fejleces hulladékpapír mindkét oldalán, géppel írott piszkozatban. Közvetlenül alatta található meg az ugyanakkor a káptalanhoz írt levél (Id. a 2. szám alatt). A két levél közlési rendjét az iktatószámok egyértelműen indokolják, valamint ebben a sorrendben szerepelnek a közös piszkozati példányon is. A II. 1. pont alatt említett húsz másolatot ma is őrzi a Győri Egyházmegyei Levéltár a győri püspökség levéltárának *Visitationes canonicae* sorozatában. A munkát Buzás József levéltáros, majd mások, mind a már meglévő kéziratok pontosításával, mind új *visitatio*-k lemásolásával folytatták. Az ennek nyomán megjelent kötetek: BUZÁS, JOSEF: *Kanonische Visitationen der Diözese Raab aus dem 17. Jahrhundert. I-IV.* Eisenstadt, 1966-69. (*Burgenländische Forschungen*. Heft 52.-55.), uő: *Kanonische Visitation der Diözese Raab aus dem Jahre 1713.* Eisenstadt, 1980. (*Burgl. Forsch.* 69.), uő: *Kanonische Visitation 1757 Südburgenland.* Eisenstadt, 1982. (*Burgl. Forsch.* 71.), LŐRINCZ IMRE: *A rábaközi főesperesség egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1659-ből.* In: *Arrabona* 16. (1974.) 233-241., VARGA IMRE: *A győri székesegyházi főesperesség egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1698-ból.* In: *Arrabona* 13. (1971.) 177-221., uő: *A Rábaközi Főesperesség egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1696-1697-ből.* In: *Arrabona* 14. (1972.) 283-315., VARGA IMRE-REICHARDT GYULA: *A győri székesegyházi főesperesség alsó esperesi kerületi plébániáinak összeírása 1748-ban.* In: *Magyar egyháztörténeti vázlatok* 1991/2. 117-201. A gyűjtemény egészére: DOKA KLÁRA: *Győri Egyházmegye. Egyházlátogatási jegyzőkönyvek katalógusa* 6. Budapest, 1998.

## Második levél

Sopron, 1949. július. 4.  
Házy Jenő a győri káptalannak

Sopron város főlevéltárosától  
54/1949

Főtisztelendő Székeskáptalan!

Visszatérvén Győrből Sopronba, a főtisztelendő Székeskáptalan birtokában lévő levéltárakról a látottak alapján az alábbi javaslatokat terjesztem elő megfontolás és megfelelő intézkedés céljából.

1. A hiteleshelyi országos levéltár teljes egészében rendezettnék látszik, ha mégis mutatkoznék itt némi rendetlenség, annak eltüntetése nem nehéz feladat, azonban a levéltáros figyelme e körülményre mégis hívassék fel.
2. A káptalani magánlevéltár[at] túlnyomórészt már rendezte Ebenhöck [Ebenhöck] kanonok, miért is e rendezésen belül észlelt zavarok hasonlóképpen könnyű szerrel megszüntethetők. A még nem rendezett részt, mint pl. a számadáskönyveket stb. leltárba kell foglalni és ezt a leltárt annak idején ismét ellenőrzésem alá bocsátani.
3. A káptalani gazdasági levéltár az u. n. zene-teremben csupán annyiban némileg rendezett, amennyiben a munkát elkezdte Jeney, kinek ezirányú munkájáért köszönet mondassék és egyben közöltessek, hogy a jövőben a rendezést a levéltáros fogja folytatni, kit ezirányban részletes utasításokkal ellátam.
4. A magánlevéltár a sekrestye nedvessége folytán lassan és biztosan tönkre megy, miért annak elszállítása az emeleti zeneterembe késedelmet nem szenvedhet.
5. már korábban intézkednem kellett a pápoci prépostság penészes iratainak gondozása felől, most pedig, hogy a helyszínen láthattam az iratokat, a levéltáros csupán figyelmeztessék, hogy gondosan kövesse a vele közölt szempontokat, amelyekkel gátat lehet vetni a további pusztulásnak és remélhető, hogy az oklevelekbe beivódott nedvességet el tudjuk ismét távolítani minden károkozás nélkül.
6. mindegyik levéltár mindig zárva tartassék, a kulcsokat a levéltáros őrizzék, akinek ellenőrzése nélkül senki a levéltárakat nem tekintheti meg.

7. A kutatók kiszolgálása a jövőben úgy történjék, hogy a kutatási engedély birtokában egy káptalani házban, vagy a püspökvárban berendezett kutatószobában megkapják a kutatókönyvet és azok alapján kiírják maguknak azokat az iratokat, melyekbe betekinteni óhajtanak. Ez iratokat a levéltáros kikeresi minden darabot beír a kutatókönyvbe és a kutatókönyvvel együtt átviszi a dolgozó szobába, ahol azokat leszámolja, a kutatókönyveket aláírja. Az iratok visszaadása hasonló ellenőrzéssel és gondossággal történjék. E rendszer mellett elképzelhetetlen, hogy százával tűnjenek el az iratok, miként ez a múltban megtörtént.

Amennyiben levéltáros a kutató részéről a legcsekélyebb szabálytalanságot észlelné, ez a kutatási engedély azonnali megvonását vonja maga után.

8. Jeneyvel én már személyesen közöltem és kérem ezt a főtiszt. Székeskáptalan által is megerősíteni, hogy őt a jövőben csupán kutatóknak tekinthetjük és így vele szemben éppolyan szigorúan és következetesen kell alkalmazni a fentebbi szabályokat, mint bárki mással szemben, legyenek azok egyházi, vagy világi személyek. Itt nem lehet kivétel!

9. A mai körülmények mellett kutatók nem igen fognak jelentkezni. Mivel a levéltárosnak egyéb munkája is van, mint hogy a kutatókat kiszolgálja, ez okból, ha valaki kutatni kíván, az előzőleg állapodjék meg mindig a levéltárossal, akinek lelkére kötöttem, hogy a kutatókat a legjobb tudása szerint szolgálja ki, mert ez hozzá tartozik a tudomány önzetlen szolgálatához. Mivel a vidéki kutató rendszerint előzetesen levélben jelentkeznek, a helybeli pedig alkalmazkodni tud a levéltáros idejéhez, nézetem szerint e tekintetben panasza nem lesz ok.

10. Papiros és egyéb írószer beszerzésére esetleges postaköltségre és hivatalos levelezésre a levéltáros utólagos elszámolás kötelezettsége mellett kapjon egyszáz Ft. előleget.

11. A káptalani magánlevéltár egyik büszkesége a legrégibb számadáskönyv, amelynek egész terjedelmében leendő közlését javasoltam is a Püspök Úrnak az összes középkori oklevelekkel egyetemben, azonban ez a számadáskönyv olyan rongált állapotban van, hogy annak szakzerű restaurálása felettébb kívánatos minél előbb. A mai árakat tekintve kb. 600 Ft. költséget jelentene ez, mely összeg talán még most is előteremthető lenne, mely esetben kérnék értesítést. Amidőn kifejezésre juttatom ama készségemet, hogy levéltári ügyben máskor is szívesen állok a főtiszt. Székeskáptalan szolgálatára, maradtam mély tisztelettel.

Piszkozat az 54/1949. iktatószámom, az 1. számú irat után folytatólagosan gépelve. Aláírás és dátum nélkül.

## Harmadik levél

Sopron, 1949. augusztus 5.

Házi Jenő Buzás József püspöki és káptalani levéltárosnak

Kedves Barátom!

Örömmel olvastam f. hó 3-án kelt levelét. Egyébként a köztünk fennálló kapcsolatok miatt nemcsak joga, hanem kötelessége is engem időről-időre tájékoztatni a levéltári rendezések mikénti állásáról.

Miként látom, alaposan hozzáfogott a munkához: hát van is mit dolgozni, azonban mégis tartson mértéket, hogy az egészségének ne ártson, mert a mi foglalkozásunknál bizony kísért a TBC veszélye! Ezért kell mindig és oly sokat szellőztetni és amikor csak lehet, nyitott ablakok mellett dolgozni.

Nem szükséges, hogy a számadáskönyvet én vigyem el a restaurátorhoz, hanem, mert Győrből Pest könnyen megközelíthető, intézze el Kigyelmed személyesen. Én mindenesetre még ma írok Sasvári Dezső-nek (sic!) ez ügyben és bejelentem neki Kegyed szándékát és közeli érkezését. Mi lesz most a teendő? Mindenekelőtt írni fog egy levelet Sasvári Dezsőnek rám való hivatkozással és értesítést kér tőle, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumban mikor találkozhatnak és elismervény ellenében a számadáskönyvet mikor adhatja át neki restaurálás céljából. Mihelyt megkapja majd Sasvári választát, vonatra ül, vízi magával gondosan becsomagolva a számadáskönyvet és azt átadja neki, ki már tudni fogja, hogy mit kell vele csinálni. Mihelyt Sasvári néhány hét, esetleg 1-2 hónap múlva a munkával elkészült, írni fog Kegyednek, hogy mikor jöjjön érte vagy az is meglehet, hogy személyesen leviszi Győrré, ez alkalommal Kegyed fizet nyugta ellenében és az ügy elintézését nyert.

Az én szerepem ezután fog kezdődni, mert a számadáskönyvet kikölcsönzöm és a lemásolását elkezdem. Ez a keserves munka 1-2 évig bizony el fog tartani, de a fáradságot megéri.

Sasvári Dezső főrestaurátor címe ez: Budapest, II. Mártírok útja 31-33. IV. 6/b.

Mivel Jenő fiam szeptembertől kezdve kispap lesz Győrött, ennél fogva én is gyakrabban meg fogok fordulni Győrött, mikor is minden alkalommal a helyszínen megbeszélhetjük majd a függő kérdéseket, a fennálló nehézségeket pedig eloszthatjuk, ha pedig időközben fordulna elő valami, ez esetben minden alkalommal csak bátran írjon!

Köszönti meleg barátsággal:

Sopron, 1949. augusztus 5-én.

---

Dr. Házi Jenő

Utóirat: Mivel Sasvári megbízható ember, ennél fogva anyagbeszerzés címén 1-2 száz ft. előleget minden további nélkül folyósíthat neki. A 600 ft. restaurálási díjt én úgy képzeltem el, hogy ebből 500 ft.-ot kap Sasvári, míg 100 ft.-ot szántam Kegyed kétszeri pesti utjára, természetesen csupán a vonatköltséget számítva!

---

Dr. Házi Jenő

Iktatószám nélküli, gépelt eredeti. Jelzete: Levéltári Irratár (L. I.) 4. A középkori számadáskönyv kézirata, mint a bevezetőben említettük, megtalálható Házi Jenő hagyatékában.

## Negyedik levél

Győr, 1949. augusztus 30.

Papp Kálmán győri püspök Házi Jenőnek

Dr. Házi Jenő úrnak,  
főlevéltáros.  
Sopron.

Főlevéltáros Úr!

Hálás köszönettel vettem Főlevéltáros Úrnak július hó 4-én kelt kimerítő jelentését és részletekre kiterjedő javaslatait a püspöki levéltárral kapcsolatban.

A jelentésében megnyilvánuló gondosságból és körültekintésből azt látom, hogy Főlevéltáros Úr nemcsak szakértelemmel, hanem az egyházi és kulturális érdekek iránt érzett őszinte szeretettel és érdeklődéssel végezte munkáját. Ezen érdemeire, valamint arra vonatkozó ígéretére való hivatkozással, hogy az egyházmegyei levéltárak ügyét továbbra is szívesen veszi gondjaiba, kinevezem jelen soraimmal tb. püspöki főlevéltárosnak és egyidejűleg felhatalmazom arra, hogy a püspöki és székeskáptalani levéltárakba bármikor belépessen és a kinevezett levéltáros munkájában külön bejelentés nélkül is ellenőrizhesse és neki irányítást és utasításokat adhasson. Meg vagyok róla győződve, hogy Főlevéltáros Úr ezen megbízatásának a katolikus ügyek iránt eddig tanúsított odaadással fog eleget tenni.

A püspöki levéltárral kapcsolatban tett javaslataira a következőket jegyzem meg:

1./ A levéltár anyagnak az irattár anyagtól való elválasztására az utasítást már megadtam. Habár a szelekció gyakorlatban eddig még nem történhetett meg, a levéltári részt már lezárattam és annak kulcsát megőrzésre a levéltárosnak adtam át. A levéltár látogatására és az abban végzendő kutatásokra vonatkozóan utasítottam a levéltárost, hogy a Főlevéltáros Úr által lefektetett elvek szigorú figyelembevételét ne mulassa el és megbíztam, hogy a levéltárhasználat házirendjét általam való jóváhagyásra írásban készítsse el és függessze ki a levéltárban.

2./ A kinevezett levéltáros köteles a Főlevéltáros Úr által készítenő utasítás és munkaprogram alapján az egyéb elfoglaltságai mellett lehetséges munkát elvégezni és arról minden félévben írásbeli jelentést tenni. A jelentést mindenkor kiértékelés végett megküldöm Főlevéltáros Úrnak. A munkaprogram előírásánál szíveskedjék figyelembe venni, hogy egyelőre paphiány miatt nem tudok erre a munkára kizárólagosan felszentelt papot kinevezni, mihelyt azonban a körülmények kedvezőbbre fordulnak, a levéltárost függetleníteni fogom minden egyéb feladattól.

3./ Az egyházmegye történetéhez szükséges levéltáranyag kiadását kedvezőbb anyagi körülmények közt magam is eminens érdekek tartom. A káptalan számadáskönyvének restaurálásához a szükséges intézkedéseket megtettem. Remélem, hogy Főlevéltáros Úr által említett anyagi előfeltételeknek birtokában lesz az egyházmegye és az egyházmegye történetének megírása lehetőségére válik.

4./ A levéltáros részére már készítettem egy megfelelő munkaköpenyt és utólagos elszámolás kötelezettsége mellett a püspöki és a székeskáptalani irodai (sic!) költségeire 100-100 forint átalányt bocsájítottam rendelkezésére. Amennyiben nagyobb összegű rendkívüli kiadásról lesz szó, azt a levéltáros közvetlenül kérje az

egyházmegyei hatóságtól, amely mérlegelni fogja a kérelem szükséges voltát, valamint a hatóság anyagi erejét, és ezen elvek figyelembevételével mellett dönt a kért összeg folyósítása felől.

5./ Köszönettel vettem az egyházmegyei múzeumra vonatkozó szíves megjegyzéseit. A múzeumort azok szellemében szóban utasítottam a szabályok lelkiismeretes megtartására.

Főlevéltáros Úrnak szíves fáradozását hálásan megköszönve és érdeklődését a jövőre is kérve, tiszteletem nyilvánítása mellett vagyok

---

jóakaró főpásztor

Győr, 1949. augusztus 30-án.

---

[Papp Kálmán]  
püspök.

Géppel írt másolat az 1791/1949. sz. alatt. Győri Egyházmegyei Levéltár. A győri püspökség levéltára. Egyházkormányzati sorozat. Címzése az első oldal alján áll. Ugyanezen iktatószám alatti irat tanúsága szerint a megyéspüspök Dr. Buzás József levéltárosnak is megküldte még ugyanaznap a Házi Jenőnek írt kinevező levelet tudomásulvétel végett.

**Címkék:**

[egyházmegyei levéltár](#) <sup>[2]</sup>

[Győr](#) <sup>[3]</sup>

[oklevél](#) <sup>[4]</sup>

[levéltáros](#) <sup>[5]</sup>

**Kiadás:** 4. évfolyam (2004) 2. szám

**Forrás webcím:** [https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hazi\\_jeno\\_leveltárosi\\_tevekenysege\\_gyorben.html](https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hazi_jeno_leveltárosi_tevekenysege_gyorben.html)

**Hivatkozások**

[1] [https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hazi\\_jeno\\_leveltárosi\\_tevekenysege\\_gyorben.html](https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hazi_jeno_leveltárosi_tevekenysege_gyorben.html)

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/egyhazmegyei-leveltar>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gyor>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/oklevel>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/leveltaros>